

วิธีส่งเสริมให้ราษฎรสนใจ ประชาธิปไตย

นายปรีดี พนมยงค์

1 ธ.ค. 2516

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

5

ชนรุ่นใหม่จะมีทางได้เป็นผู้แทนในทาง ปฏิบัติหรือไม่

5.1 นักศึกษาบางคนขอให้ผมอธิบายวิธีเลือกตั้งของเยอรมัน ผมได้ตอบว่าผมเพิ่งแต่เคยเรียนทางตำราเมื่อครั้งผมเป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยในฝรั่งเศสอันตรงกับสมัยที่ประเทศเยอรมันใช้รัฐธรรมนูญฉบับ “ไวมาร์” (Weimar) ซึ่งเป็นวิธีที่ Victor d' Hondt คิดขึ้นโดยปรับปรุงจากวิธีของ C.C.G. Andrae ชาวเดนมาร์ก เมื่อระบบนาซีเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1933 แล้วไม่มีการเลือกตั้งจนกระทั่งตั้งสหพันธรัฐ

แล้วนำวิธีก่อนนาซีนั้นกลับมาใช้โดยปรับปรุงใหม่ วิธีนี้เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “proportional Representation” อักษรย่อ P.R. เรียกเป็นภาษาฝรั่งเศสว่า “Représentation Proportionnelle” อักษรย่อ R.P. คือการถัวเฉลี่ยผู้แทนตามพรรค (ตามฉบับเดิมที่คนเดนมาร์กคิดขึ้นนั้นให้เฉลี่ยแก่ผู้สมัครไม่สังกัดพรรคด้วย ถือกันว่าเป็นยุติธรรมดีสำหรับการเลือกตั้งระบบพรรค แต่วิธีการยุ่งยากในการคำนวณคือผู้มีสิทธิออกเสียงคนหนึ่งมีสิทธิออกเสียง 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 สมาชิกทั้งหนึ่งของรัฐสภาได้รับเลือกจากเขตมีผู้แทนได้คนเดียว ส่วนตำแหน่งที่เหลือแบ่งกันตามส่วนเฉลี่ยจากเขตมีผู้แทนได้หลายคน จำนวนผู้แทนที่พรรคหนึ่งๆ ได้ในเขตที่มีผู้แทนได้คนเดียวนั้นให้หักออกจากจำนวนรวมของตำแหน่งผู้แทนเพื่อจะได้ตำแหน่งจากการเลือกตั้งตามบัญชี (ลิสต์) ของพรรค ขอให้นักศึกษาถามผู้รู้ช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้แจ่มแจ้งด้วย ส่วนการปฏิบัตินั้นผม

Throughout the 100 years of Shell in Thailand, our every endeavour, with the valuable contributions of the Thai people, has been for the betterment of the Thai society – for today, and tomorrow.

Onward with Thailand.

We thank you for your support through all these years.

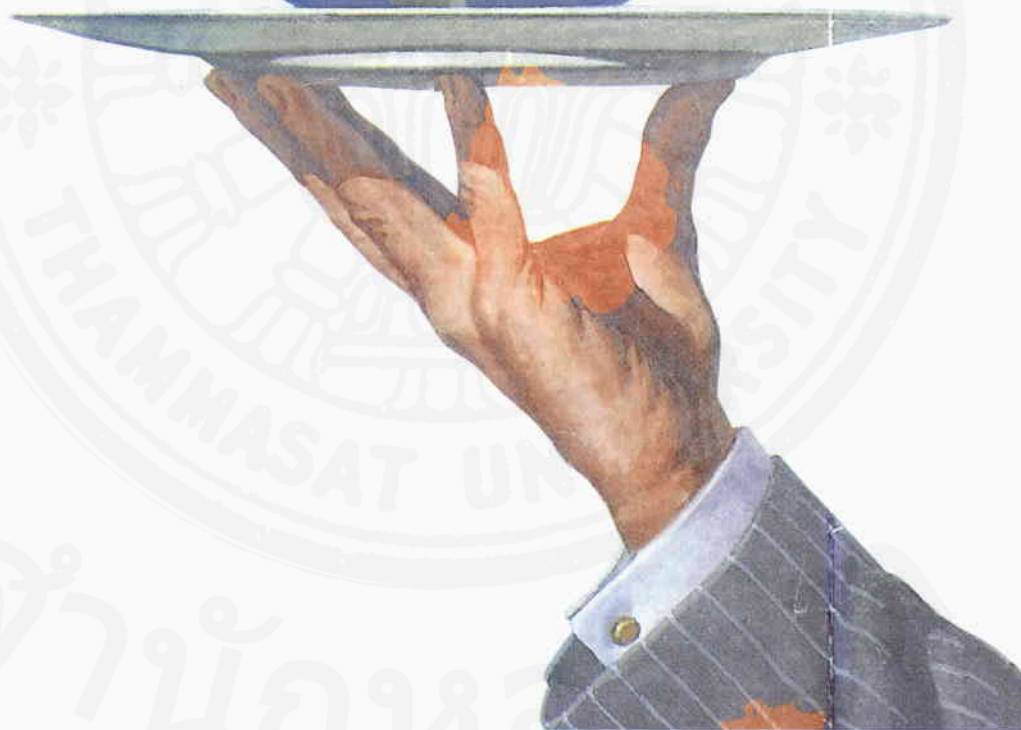
Shell Companies in Thailand

The Shell Company of Thailand Limited. Thai Shell Exploration and Production Company Limited.
Thailand Smelting and Refining Company Limited.

FOR YOUR WORLD-WIDE INSURANCE NEEDS

SUN ALLIANCE

"Also Represented in Brunei, Hong Kong, Indonesia, Japan, Malaysia, Philippines, Singapore and throughout the world"

Sun Alliance Insurance (Thailand) Ltd.

4th Floor, Thaniya Building

62 Silom Road

Bangkok 10500

Tel. 2365335-9, 2369100-2, 2339870-1

Fax. 2363528

ไม่เคยมีโอกาสไปดูมาจึงอธิบายไม่ได้ ขอให้ให้นักศึกษาดูว่ามีประสบการณ์ช่วยอธิบายด้วย

แม้วิธีนี้จะยุติธรรมสำหรับการเลือกตั้งระบบพรรค แต่ราชรัฐอังกฤษแห่งประเทศแม่ประชาธิปไตยก็ยังขึ้นไม่ถึงวิธีดีเลิศนี้ ผมวิตกว่าราชรัฐไทยที่แม้มีสิทธิออกเสียงครั้งเดียวในการเลือกตั้งสมัยหนึ่งๆ นั้นก็ยังไปออกเสียงกันตามวิธีจัดตั้งหน่วยดังกล่าวแล้วถ้าจะให้มาออกเสียง 2 ครั้งในสมัยเดียวกันจะบ่นว่าอย่างไรบ้างผมก็ไม่ทราบ นอกจากจะใช้วิธีให้ค่าปฏิกิริยาตามที่ผมเสนอในข้อก่อน

5.2 ผมวิตกถึงเยาวชนรุ่นใหม่ถ้ารัฐธรรมนูญใหม่ที่ยืนยันจะเอาการเลือกตั้งที่บังคับให้ผู้สมัครสังกัดพรรคให้จงได้ และกฎหมายเลือกตั้งก็ต้องอนุโลมวิธีอเมริกันหรือเยอรมันแล้ว ท่านทั้งหลายที่เป็นพลังใหม่กำลังเจริญงอกงามนั้นท่านจะมีทางได้รับเลือกเป็นผู้แทนในทางปฏิบัติหรือไม่

5.3 ผมได้กล่าวแล้วถึงผลทางปฏิบัติของการเลือกตั้งระบบพรรคที่มีสองพรรคใหญ่ใน ส.ร.อ. ซึ่งเป็นพรรคแทนนายทุนด้วยกันทั้งคู่เพื่อผูกขาดอำนาจรัฐไว้เพื่อพวกของตน โดยอาศัยวิธีการเลือกตั้งที่ได้ผลกีดกันพรรคที่เกิดใหม่ไม่ให้ก้าวหน้าต่อไปได้

ส่วนในสหพันธรัฐเยอรมันซึ่งใช้วิธีเลือกตั้งเยอรมันดังกล่าวแล้วได้ผลทำให้พรรคใหญ่ 2 พรรคที่มีชื่อพ่วงท้ายว่า “ดีโมแครต” และพรรคย่อยอีกพรรคหนึ่งพ่วงท้ายชื่อด้วยคำว่า “ดีโมแครต” เช่นกันแปลตามคำพ่วงท้ายก็คือ “ประชาธิปไตย” ด้วยกัน หากเพี้ยนกันในคำนำหน้า (ผมขอเอาชื่อที่แปลเป็นภาษาอังกฤษมากล่าวไว้เพื่อความสะดวก)

ก. พรรค “โซเชียล ดีโมแครต” แปลเป็นไทยว่า “สังคมประชาธิปไตย”

ข. พรรค “คริสเตียน ดีโมแครต” แปลเป็นไทยว่า “คริสเตียนประชาธิปไตย”

ค. พรรค “ฟรี ดีโมแครต” แปลเป็นไทยว่า “เสรีประชาธิปไตย”

พรรคเยอรมันดังกล่าวนี้ได้คุมพลังที่เป็นมรดกสืบทอดมาจากพรรคที่มีอยู่ก่อนในอดีต คุมพลังนี้อาจเป็นพวกนายทุน พวกกรรมกร รวมทั้งพวกนิยมเผด็จการนาซีของฮิตเลอร์ที่แทรกเข้ามาในพรรคฝ่ายขวาโดยเปลี่ยนเพียงยูนิฟอร์มเก่ามาใช้ป้ายยี่ห้อใหม่ que แสดงภายนอกว่า

“ประชาธิปไตย” เยาวชนเยอรมันที่มีอุดมคติมั่นคงในระบบประชาธิปไตยแท้จริงของมวลราษฎรนั้นไม่มีทางที่จะได้รับเลือกเข้ามาเป็นผู้แทนในรัฐสภาคือจำต้องสนับสนุนพรรคที่มีอุดมคติก้าวหน้าบ้างเช่นพรรคโซเชียลดีโมแครตที่มีอุดมคติแห่งขบวนการสังคมนิยมสากล ไม่ใช่มีแต่ชื่อว่าสังคมนิยม ก็ยังดีกว่าจะปล่อยให้พรรคที่แม้มีชื่อท้ายว่าประชาธิปไตยแต่เป็นตัวแทนของอภิสิทธิ์ชน

อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญเยอรมันฉบับปัจจุบันยังมีความเป็นประชาธิปไตยพอสมควร พรรคเล็กน้อยจะมีอุดมคติสังคมนิยมแท้จริงหรือเป็นคอมมิวนิสต์ก็ได้ หากไม่มีทางชนะการเลือกตั้งโดยวิธีเลือกตั้งชนิดถัวเฉลี่ยคะแนน

5.4 ส่วนในประเทศไทยนั้นถ้าหากรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ดำเนินตามแนวทางฉบับ 2492 โดยมีผู้กล่าวว่าเป็นรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยที่สุดที่กำหนดอุดมการณ์ของสังคมไทยเอาไว้เป็นสังคมเสรีนิยม ท่านก็ไม่อาจตั้งพรรคที่มีนโยบายอย่างอื่นนอกจากวิธีเสรีนิยมเท่านั้น

ตามที่อ้างว่าอุดมการณ์ของสังคมไทยเป็นสังคมเสรีนิยมนั้นขัดต่อประวัติศาสตร์ของชาติไทยผมเคยกล่าวไว้ในปาฐกถาต่อนักเรียนอังกฤษเมื่อ 28 ก.ค. 2516 ว่าพระองค์เจ้าองค์หนึ่งท่านเห็นว่าสังคมนิยมทำได้ในเมืองไทยซึ่งเป็นสิ่งเคยทำมาแล้วตั้งแต่สมัยอยุธยาซึ่งผมเห็นว่าท่านรับสั่งตรงตามที่ปรากฏในกฎหมายสมัยอยุธยา และยิ่งกว่านั้นขัดต่อความจริงที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเมื่อครั้งทรงเป็นแสนบดีมหาดไทยที่เสด็จไปตรวจราชการภาคอีสานทรงพบสภาพความเป็นอยู่ของชนบทแห่งหนึ่งซึ่งพระองค์ทรงเขียนในรายงานว่าเปรียบเสมือน “โซเชียลลิสต์” ทั้งนี้เป็นสภาพตามธรรมชาติของคนไทยเอง โดยขณะนั้นยังไม่มีทางรถไฟหรือทางถนนรถยนต์หรือทางเครื่องบิน คนไทยเหล่านั้นจึงมิได้รับอิทธิพลลัทธิสังคมนิยมที่แพร่มาจากต่างด้าว (ผมได้กล่าวเรื่องสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในหนังสือว่าด้วยความเป็นอนิจจังของสังคม)

เราต้องดูความจริงว่าถ้าเป็นเสรีนิยมแล้วผู้ที่สามารถใช้สิทธิในทางปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญนั้น เช่น ในการสมัครรับเลือกตั้งก็จะมีแต่คนมีทุนหรือรับเงินจากนายทุนเป็นส่วนมากที่สามารถชนะในการเลือกตั้ง

ตามที่ผมยกตัวอย่างไว้ในปาฐกถาของผมที่อังกฤษแล้ว
ดังนี้จึงทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในทางปฏิบัติบท
บัญญัติกำหนดแนวนโยบายของรัฐให้เป็นแต่ในทาง
เสรีนิยมอย่างเดียวจึงขัดกับลัทธิประชาธิปไตยสมบูรณ์
ของปวงชน ถ้าเราเคารพปวงชนแท้จริงแล้วก็ต้องให้
เสรีภาพแก่ปวงชนว่าจะสมัครใจใช้ลัทธิอะไร ยิ่งเขียน
ห้ามสังคมนิยมไว้สังคมนิยมก็จะมาถึงเร็วโดยวิถีทาง
อื่นนอกรัฐสภา ฉะนั้นควรให้ทุกคนมาสู้กันทางรัฐสภา
อย่างเสรีจะเหมาะกว่า ขอให้ดูราชอาณาจักรอื่นๆ บ้าง
เช่น เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สวีเดน
นอร์เวย์ อังกฤษ ญี่ปุ่น ฯลฯ เขาก็ยอมให้ลัทธิต่างๆ
สู้กันอย่างเสรีในรัฐสภา บางครั้งฝ่ายสังคมนิยมชนะก็
มิได้ลบล้างสถาบันกษัตริย์ ถ้ารัฐบาลสังคมนิยมทำ
ไม่ดีก็ต้องถูกราษฎรเปลี่ยนรัฐบาลใหม่เป็นเสรีนิยมใน
คราวเลือกตั้งครั้งต่อไป

6

การมีสภาเดียว

คุณเสาวนีย์ ลิ้มมานนท์ ได้แจ้งให้ผมทราบว่
ก่อนเหตุการณ์ 14 ตุลาคมนั้น นักศึกษาได้จัดการร่าง
รัฐธรรมนูญขึ้นฉบับหนึ่ง โดยกำหนดให้มีสภาผู้แทน
ราษฎรแต่สภาเดียว เพราะเห็นว่าการมีสภาสูงที่เรียกว่า
วุฒิสภาหรือพฤษภานั้นเป็นการฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น
เพราะทำให้เปลืองค่าใช้จ่ายของราษฎรโดยไม่จำเป็น
และทำให้เรื่องล่าช้า เมื่อได้สนทนากันแล้วผมมีความ
เห็นด้วยกับความดำริของนักศึกษาที่จะให้มีสภาผู้แทน
ราษฎรแต่สภาเดียว จึงได้รวบรวมความเห็นสนับสนุน
นักศึกษาตามที่ได้แจ้งแก่คุณเสาวนีย์ฯ และที่ผมได้ค้น
เพิ่มเติมประกอบรวมกันมาดังต่อไปนี้

6.1 หลักการเดิมที่มีสภาสูงไว้เพื่อมีหน้าที่ยับยั้ง
ร่างกฎหมายที่สภาผู้แทนเสนอมานั้นโดยถือกันว่าสมาชิก
สภาสูงเป็นผู้มีอายุมากกว่าสมาชิกสภาล่างจึงย่อมได้รตรอง
รอบคอบไม่หุนหันพลันแล่น แต่ความจริงผมเคยเล่า
ให้คุณเสาวนีย์ฯ ฟังว่าที่ว่สมาชิกสภาสูงมีอายุมากกว่า

สมาชิกสภาสูงต้องมีอายุอย่างต่ำมากกว่าสมาชิกสภา
ผู้แทน แต่ก็มิได้มีข้อห้ามไว้ว่าถ้าคนมีอายุสูงเท่าใด
จึงสมควรเป็นสมาชิกสภาผู้แทนไม่ได้ ดังนั้นเราจึงเห็น
จากรูปธรรมที่ประจักษ์ว่าสมาชิกสภาผู้แทนมีอายุขนาด
เป็นพ่อหรือเป็นปู่ของสมาชิกสภาสูงได้หลายคน เช่น
ท่านเซอร์วิลล์มีอายุถึง 91 ปี ก็เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
ของอังกฤษ ท่านแฮร์รีโอดต์มีอายุถึง 85 ปีก็เคยเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนของฝรั่งเศสและยังมีอีกหลายท่าน
ที่นับไม่ถ้วนที่มีอายุสูงยิ่งกว่าอายุของสมาชิกสภาสูง
แต่ท่านก็เป็นสมาชิกของสภาผู้แทนแม้ในประเทศไทย
เราเองผู้แทนหลายคนมีอายุมากกว่าวุฒิสมาชิก ฉะนั้น
ถ้ามีสภาเดียวก็ย่อมมีสมาชิกทั้งหนุ่มและแก่เคละกันไป
ฝ่ายคนหนุ่มใจร้อนหน่อยก็มีฝ่ายคนแก่ในสภาช่วยกัน
เหนียวรั้งไว้ได้ ดังนั้นทฤษฎีที่ว่สมาชิกสภาสูงมีอายุ
มากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนจึงไม่เป็นไปตามความจริงที่
ประจักษ์

6.2 ผมได้ชี้แจงแก่คุณเสาวนีย์ฯ ถึงวิธีประชุม
พิจารณาของสภาผู้แทนแล้วว่ามี 3 วาระคือวาระที่ 1
เป็นขั้นพิจารณาว่าจะรับหลักการร่าง พ.ร.บ. หรือไม่
วาระที่ 2 คือการพิจารณารายละเอียดในร่าง พ.ร.บ.
แล้วก็เข้าสู่วาระที่ 3 คือการลงมติขั้นสุดท้ายว่าจะให้
ร่าง พ.ร.บ. นั้นใช้เป็นกฎหมายได้หรือไม่ ดังนั้นถ้ามี
สภาเดียวก็ควรแก่การพิจารณาวาระที่ 3 ให้ยัดเวลา
ออกไปเพื่อสมาชิกทั้งหนุ่มและแก่จะได้มีเวลาช่วยกัน
ตรึกตรองให้รอบคอบอีกครั้งหนึ่ง แทนที่ข้อบังคับการ
ประชุมสภาและวิธีปฏิบัติที่เคยทำกันมาได้รวบรัดเร็ว
เกินไปนักคือเมื่อพิจารณาวาระ 2 เสร็จแล้ว ประธาน
สภาโดยมากก็ให้สมาชิกลงมติวาระที่ 3 ทันที ผมจึง
เห็นว่าเราควรแก้ไขเสียใหม่ให้ทั้งระยะเวลาการพิจารณา
วาระที่ 3 ไว้ให้มีเวลาที่สมาชิกจะตรึกตรองไม่ใจเร็ว
ด่วนได้เพื่อลงมติ ให้เสร็จไปอย่างที่เคยทำมา กำหนด
เวลานี้จะควรเท่าใดก็สุดแท้แต่นักศึกษาจะพิจารณาโดย
เทียบกับรัฐธรรมนูญไทยที่เคยมีสภาสูงว่าได้กำหนด
ระยะเวลาที่สภาสูงจะต้องพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ที่สภา
ผู้แทนพิจารณาแล้วนั้นให้เสร็จไปภายในกี่วัน

รัฐธรรมนูญฉบับ 2489 มาตรา 54 กำหนดว่า
ให้พฤษภามีพิจารณาลงมติภายในกำหนด 30 วันแต่ถ้า
เป็น พ.ร.บ. การเงินต้องพิจารณาและลงมติให้เสร็จ

แต่รัฐธรรมนูญฉบับ 2492 ที่มีผู้อ้างว่าเป็นประชาธิปไตยที่สุดนั้น ผู้ร่างท่านเห็นว่ารัฐธรรมนูญ 2489 ใจร้อนเกินไปที่กำหนดเช่นนั้น ฉะนั้นท่านผู้ร่างฉบับ 2492 จึงบัญญัติไว้ในมาตรา 122 ว่าให้วุฒิสภาพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ที่สภาผู้แทนพิจารณาแล้วเสนอนั้นให้เสร็จไปภายใน 60 วัน ส่วน พ.ร.บ.การเงินให้เสร็จไปภายใน 30 วัน เป็นการทวีคูณเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ 2489

ผมจึงขอให้นักศึกษาตั้งกลุ่มพิจารณาด้วยตนเอง เปรียบเคียงรัฐธรรมนูญไทยทุกฉบับที่มีสภาสูงว่าจะควรทิ้งระยะเวลาเมื่อสภาผู้แทนพิจารณาร่างที่ 2 แล้วไว้สักกี่วันก่อนที่จะลงมติในวาระที่ 3

6.3 ประเทศไทยเรามีพระมหากษัตริย์ที่รัฐธรรมนูญตั้งแต่ 27 มิถุนายน 2475 และ 10 ธันวาคม 2475 เป็นต้นมานั้นก็ถวายพระราชอำนาจพระองค์ท่านให้ทรงยับยั้งร่าง พ.ร.บ.ได้ก็เหตุใดจนเล่าผู้ที่อ้างว่าจงรักภักดีในพระองค์ท่านจะคิดการตัดพระราชอำนาจมาให้แก่วุฒิสภาเป็นผู้ยับยั้งกฎหมาย

6.4 หลายราชอาณาจักรที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขก็มีทางโน้มไปทางมีสภาผู้แทนราษฎรเดียว เช่นราชอาณาจักรเดนมาร์กมีสภาผู้แทนราษฎรเดียวเรียกว่า "Folketing" ราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิก ราชอาณาจักรสวีเดนมีสภาผู้แทนราษฎรเดียวเรียกว่า "Riksdag" ราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิก

ขอให้สังเกตไว้ด้วยว่ามหาราชอาณาจักรญี่ปุ่นซึ่งมีพระจักรพรรดิ เป็นประมุขอันเป็นพระราชวงศ์ที่ยั่งยืนนานที่สุดในโลกพระองค์แรกแห่งราชวงศ์ชื่อพระเจ้าซิมมุได้สถาปนาพระราชวงศ์ขึ้นเมื่อประมาณ 2400 ปี และมีพระทายาทสืบต่อมาจนกระทั่งถึงพระจักรพรรดิฮิโรฮิโตะปัจจุบันนั้น ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นก็ได้ยกเลิก "สภาเจ้าศักดินา" (House of Peers) โดยยกเลิกฐานันดรศักดิ์เจ้าศักดินาที่มีมาแต่โบราณกาลนั้นหมดสิ้นไป สภาของญี่ปุ่นปัจจุบันนี้มีชื่อว่า "สภาที่ปรึกษา" (House of Councillors) มีจำนวน 250 คน ราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งโดยตรง 100 คนและอีก 150 คนเลือกโดยแขวงของมณฑล คือเป็นสภาสูงที่ราษฎรเลือกตั้ง ส่วนสภาผู้แทนนั้นราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิก ดังนั้นแม้ญี่ปุ่นจะมี 2 สภาแต่สมาชิกก็เป็นผู้ที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นมา เมื่อสมัยปัจจุบันราชอาณาจักรต่างๆ ได้เปลี่ยน

ระบบโบราณมาเป็นวิธีให้ราษฎรเลือกตั้งผู้แทนตั้งนั้นแล้ว เราก็ควรพิจารณาว่าเหตุใดผู้ที่ต้องการส่งเสริมระบบประชาธิปไตยจึงยังต้องการให้มีวุฒิสภาที่ราษฎรมิได้เป็นผู้เลือกตั้งสมาชิก และจะถือเอาตัวอย่างของอังกฤษก็ต้องศึกษาประวัติและลักษณะของสภาสูงอังกฤษให้ถูกต้องว่าเป็นสัญลักษณ์เฉพาะของอังกฤษที่เป็นประเพณีสืบมาจากที่ประชุมของเจ้าศักดินาแคว้นน้อยใหญ่ที่อยู่ใต้พระราชอาณัติเปรียบประดุจสภาสหพันธ์ เจ้าศักดินาอังกฤษตามที่ผมเคยกล่าวไว้ในบทความอื่น ๆ แล้ว

6.5 ในประเทศไทยเราเองก็เคยมีสภาเดียวซึ่งพระปกเกล้าฯ ได้พระราชทานไว้ต่อมาในปี 2489 จึงมี 2 สภา ผมเห็นเป็นการสมควรที่จะชี้แจงความเป็นมาดังต่อไปนี้

ก. รัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามฉบับ 27 มิถุนายน 2475 นั้น ผมในนามคณะราษฎรเป็นผู้ยกร่างขึ้นเดิมไม่มีคำว่า "ชั่วคราว" ครั้นเมื่อผมนำไปทูลเกล้าถวายพระปกเกล้าฯ ที่วังสุโขทัย พระองค์ได้ขอให้เติมคำว่า "ชั่วคราว" แล้วก็ให้ทรงเขียนลายพระหัตถ์เองเติมคำว่า "ชั่วคราว" ไว้โดยรับสั่งว่าให้ใช้ไปพลางก่อนแล้วจึงตั้งกรรมการและให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้เป็นรัฐธรรมนูญถาวรขึ้นโดยทรงเห็นชอบด้วยในการให้มีสภาเดียว

ข. การร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 10 ธันวาคม 2475 ได้ถือหลักการมีสภาเดียวผมได้กล่าวไว้ในบทความอื่น ๆ ว่าในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้พระปกเกล้าฯ ได้สนพระทัยพระราชทานพระราชดำริมายังรัฐบาลว่ารับสั่งให้พระยามโนปกรณัม ไปเฝ้าบ้างให้พระยาพหลพลกับข้าพเจ้าไปเฝ้าบ้าง และพระราชปรากรณนั้นคณะราษฎรได้ถวายให้ทรงร่างโดยพระองค์เองตามพระราชประสงค์ ส่วนตัวบทนั้นก็ให้ทรงพิจารณาครบถ้วนกระบวนการความอย่างแท้จริงตามที่ปรากฏในพระราชปรากรณซึ่งข้าพเจ้าก็ได้กล่าวไว้ในบทความอื่น ๆ แล้ว ดังนั้นย่อมเห็นได้ว่าพระปกเกล้าฯ ในฐานะทรงแทนระบบสมบูรณาญาสิทธิราชได้ทรงโอนพระราชอำนาจให้ปวงชนเพื่อให้มีสภาเดียว อันถือว่าเป็น "สังคมสัญญา" ระหว่างพระปกเกล้าฯ ในฐานะทรงแทนระบบสมบูรณาญา กับปวงชนชาวไทย แต่ในรัฐธรรมนูญ 10 ธันวาคม นั้นได้มีบทบัญญัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตามวิธีการที่บัญญัติไว้ มิใช่โดย

วิธีรัฐประหาร ดังนั้นในการตรารัฐธรรมนูญ 2489 ให้มี 2 สภานั้นก็โดยอาศัย วิธีการที่รัฐธรรมนูญฉบับ 10 ธันวาคมได้อนุญาตไว้ ความเป็นมาของการให้มี 2 สภาตามรัฐธรรมนูญ 2489 เป็นอย่างไรนั้นจะกล่าวในข้อ จ. ต่อไป

ค. มีบางคนโฆษณาหลอกลวงให้ชนรุ่นใหม่หลงเข้าใจผิดว่าพระปกเกล้าฯ จำใจต้องพระราชทานรัฐธรรมนูญ 10 ธ.ค. ประดุจเป็นพระลัญจกรประทับบนรัฐธรรมนูญฉบับนั้นที่คณะราษฎรทุลเกล้าฯ ถวายผมขอชี้แจงความจริงว่านอกจากทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชกระแสและทรงยกทรงพระราชปราบปรามประกอบรัฐธรรมนูญ 10 ธ.ค. แล้ว ยังมีการปฏิบัติที่แสดงว่าพระองค์เต็มพระทัย ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่แม้จะมีอายุมากแล้วซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในราชสำนักและนายทหารรักษาวังสมัยนั้นคงจำกันได้ว่าก่อนถึงวันพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญนั้น พระองค์ได้เสด็จไปที่พระที่นั่งอนันตสมาคมเพื่อทรงบัญชาการด้วยพระองค์เองว่าพิธีนั้นควรจัดอย่างไร ได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยามโนปกรณัม พระยาพหลฯ และผมไปเฝ้าด้วยแล้วได้ทรงบัญชาการซ้อมพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญโดยให้นายทหารรักษาวังจำนวนหนึ่งยืนทางฝ่ายซ้ายสมมุติว่าเป็นที่ประทับของเจ้านายที่จะมาเฝ้าในราชพิธี ทางฝ่ายขวาของราชบัลลังก์ก็ให้พระยามโนปกรณัม พระยาพหลฯ และผมกับสมาชิกคณะราษฎรจำนวนหนึ่งยืนเข้าแถวสมมุติว่าเป็นที่ซึ่งคณะกรรมการราษฎรและเสนาบดีและข้าราชการประจำชั้นผู้ใหญ่จะยืนเฝ้าในวันราชพิธี ส่วนเบื้องหน้าพระราชบัลลังก์นั้นกำหนดให้เป็นที่ยืนเฝ้าของเจ้าประเทศราชและขุนนางผู้ใหญ่อื่นๆ นี่ก็แสดงชัดแจ้งว่ามีใช้พระองค์พระราชทานรัฐธรรมนูญโดยถูกบังคับหรือโดยเสียมิได้ก็จำต้องพระราชทาน

เมื่อได้กล่าวมาถึงตอนนี้แล้วก็ควรกล่าวเพื่อประวัติศาสตร์ไว้ด้วยว่าในวันพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญนั้นเจ้าประเทศราชซึ่งเป็นประมุขของคนไทยแห่งนครและรัฐต่างๆ ที่ยังมีพระชนม์ชีพอยู่ก็ได้เต็มใจมาเฝ้าเห็นพ้องต้องกันสนับสนุนรัฐธรรมนูญ 10 ธ.ค. 2475 อาทิ เจ้าแก้วนารัฐ ซึ่งเป็นเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่, เจ้าจักรคำจร ผู้ซึ่งเป็นเจ้าผู้ครองนครลำพูน, พระยาพิพิธเสนา มาตย์ซึ่งเป็นราชาแห่งยะหริ่ง (อำเภอยามู), พระยาภูผา ซึ่งเป็นราชาแห่งระแงะ นอกจากนี้หลาย

ท่านที่เป็นเชื้อสายของราชาและสุลต่านในบางจังหวัดภาคใต้ก็ได้มาร่วมแสดงความยินดีที่ราชอาณาจักรสยามมีรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย โดยถือเอาตัวบทถาวรเป็นสัญลักษณ์ ส่วนบทเฉพาะกาลนั้นก็เป็นเรื่องชั่วคราวซึ่งหมดกำหนดเฉพาะกาลแล้วก็มิบทถาวรตามมาตรา 16 ที่บัญญัติไว้ชัดแจ้งว่า “สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเป็นผู้ “เลือกตั้งขึ้น”

ง. บางคนไม่พิจารณาให้ถี่ถ้วนว่า “ผู้แทนราษฎรชั่วคราว” จำนวน 70 คนซึ่งผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารในนามคณะราษฎรตั้งขึ้นตามฉบับ 27 มิถุนายนนั้นคือใครบ้าง โดยผู้ไม่รอบคอบนั้นอ่านแต่ตัวหนังสือเมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องของผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารก็คิดเสียว่าเป็นเรื่องอย่างจอมพลสฤษดิ์หรือจอมพลถนอมแต่งตั้งขึ้นโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ผมจึงขอให้นิสิตนักศึกษา นักเรียนและมวลราษฎรที่สนใจโปรดอ่านราชกิจจานุเบกษาว่าผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารในนามคณะราษฎรมิได้ตั้งแต่พวกของตัวเท่านั้น หากตั้งท่านผู้มีฐานันดรศักดิ์จากระบบสมบูรณาฯ เป็นส่วนมากกว่าสมาชิกคณะราษฎรเองคือ เจ้าพระยา 3 ท่านคือ (1) มหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาวงศาอนุประพัทธ์ผู้ซึ่งเป็นพระอัยกา (ตา) ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถองค์ปัจจุบัน (2) มหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาพิชัยญาติ (3) มหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี รองลงไปมีนายพลตรีมหาเสวกตรี มหาอำมาตย์ตรีและโทที่มีบรรดาศักดิ์พระยา 15 คน รองต่อไปมี นายพันเอก นายพันเอก นายพันตำรวจเอก อำมาตย์เอก ที่มีบรรดาศักดิ์พระยา 6 คน ที่มีบรรดาศักดิ์พระ 3 คน ที่มีบรรดาศักดิ์หลวง 20 คน นอกนั้นไม่มีบรรดาศักดิ์ในจำนวนนั้นมีเชื้อราชตระกูลหลายท่าน คือ ท่านเจ้าพระยาวงศาฯ แห่งราชตระกูล “สนธิวงศ์” ท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์ฯ แห่งราชตระกูล “เทพหัสดินฯ” ท่านเจ้าพระยาพิชัยญาติ แห่งราชินิกุล “บุณนาค” พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ แห่งราชตระกูล “อิศรศักดิ์” หลวงเดชาดิวงศาฯ แห่งราชตระกูล “เดชาดิวงศาฯ” หลวงสุนทรเทพหัสดิน แห่งราชตระกูล “เทพหัสดินฯ” หลวงดำรงอิสานวรรัต แห่งราชตระกูล “อิศรางกูรฯ” หลวงเดชสหกรณ์ และหม่อมหลวงอุดมฯ แห่งราชตระกูล “สนธิวงศ์” ซึ่งทั้ง 2 ท่านหลังนี้เป็นพระมาตุลา (ลุง)

ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถองค์ปัจจุบัน ในจำนวนผู้แทนราษฎรชั่วคราว 70 คนนั้นมีสมาชิกคณะราษฎรเพียง 31 คนเท่านั้น เมื่อสิ้นสุดการศึกษานักเรียนและมวลราษฎรทราบรายชื่อ “ผู้แทนราษฎรชั่วคราว” ตามฉบับ 27 มิถุนายน 2475 ซึ่งเป็นผู้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ 10 ธ.ค.ก่อนเสนอพระปกเกล้าฯ แล้ว ท่านผู้สนใจที่มีใจเป็นธรรมก็ย่อมเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญ 10 ธ.ค. 2475 นั้นท่านที่เป็นราชตระกูลกับราชินิกุล รวมทั้งผู้ที่มิได้มีฐานะดังกล่าวแล้วคือสืบมาจากสกุลของราษฎรธรรมดาสามัญได้ร่วมมือกันเป็นเอกฉันท์ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ 10 ธ.ค. เสร็จแล้วลงมติเห็นชอบป้องกันให้น้ำเสนอพระมหากษัตริย์ทรงพิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะลงพระปรมาภิไธยในพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญและท่านทั้งหลายก็คงจะเห็นได้ว่าถ้ารัฐธรรมนูญ 10 ธ.ค.ไม่เคารพพระมหากษัตริย์แล้วท่านที่มีฐานันดรศักดิ์ทั้งหลายนั้นจะยอมลงคะแนนให้ง่าย ๆ หรือซึ่งต่างกับจำพวกที่เรียกกันว่า “ผักถั่ว” ในการพิจารณาลงมติให้แก่อรัฐธรรมนูญฉบับ

ในหนังสือ “บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2” จัดพิมพ์ในโอกาส 11 พฤษภาคม 2515 ผมได้กล่าวความไว้ตอนหนึ่งว่า

“.....ในประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสที่ผู้จงรักภักดีอย่างแท้จริงในระบบราชาธิปไตยได้เตือนพวกที่ภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า “Ultra royaliste” ซึ่งมีคำอธิบายว่าพวกที่อ้างเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิปไตยเองประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสปรากฏว่าระหว่างเวลา 80 ปีนับตั้งแต่การปฏิวัติในฝรั่งเศสเมื่อ ค.ศ. 1789 ถึง ค.ศ. 1870 นั้น ราชวงศ์บูร์บงได้กลับมาครองราชย์หลายครั้ง ต่อมาเมื่อ ค.ศ. 1870 นโปเลียนที่ 3 แห่งราชวงศ์โบนาปาร์ตได้สละราชสมบัติเนื่องจากแพ้เยอรมัน ฝ่ายเจ้าสมบัติเมื่อได้ปราบปรามขบวนการสหการปารีสสำเร็จแล้ว ก็ได้จัดให้มีระบบรัฐสภาเพื่อลงมติว่าฝรั่งเศสจะปกครองโดยระบบสาธารณรัฐหรือระบบราชาธิปไตยโดยอัญเชิญรัชทายาทแห่งราชวงศ์บูร์บงขึ้นครองราชย์ เสียงราษฎรส่วนมากที่พ้นจากการปราบปรามขณะนั้นปรารถนาตามวิธีหลังนี้ แต่ฝ่ายพวกที่ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิปไตยนั้นได้อ้างพระราชนิพนธ์รัชทายาทที่จะได้รับเชิญขึ้นครองราชย์และเรียกร้องเงินเลยไป แม้เรื่องธชาติก็จะให้เปลี่ยนจากธงสามสีมาใช้ธงขาว

ประกอบด้วยรูปดอกไม้สามแฉก (คล้ายดอกบัวดิน) สมเด็จพระเจ้าแห่งมาจองตา (duc de Magenta) ได้มีรับสั่งเตือนผู้ที่ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิปไตยและอ้างว่ารู้พระราชนิพนธ์ต่าง ๆ นั้นว่า ถ้าพวกนั้นต้องการจะเอาธงขาวมีรูปดอกไม้ชนิดนั้นมาใช้แทนธงสามสีแล้ว ทหารปืนยาวก็จะเดินแถวไปตามลำพังโดยปราศจากธงประจำกอง แต่พวกนั้นก็หัวรั้นไม่ยอมฟังคำเตือนของสมเด็จพระเจ้า จึงเป็นเหตุให้เสียในรัฐสภาที่เดิมส่วนมากปรารถนาสถาปนาราชวงศ์บูร์บงขึ้นใหม่อีกนั้นต้องลดน้อยลงไป แม้กระนั้นเมื่อถึงเวลาลงมติฝ่ายที่นิยมสาธารณรัฐชนะเพียง 1 เสียงเท่านั้น

ถ้าหากผู้ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิปไตยไม่อดอ้างเอาเดชของตนแล้วราชวงศ์บูร์บงก็จะได้กลับขึ้นครองราชย์อีก ดังนั้น พวกที่เป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิปไตยจึงมีเพียงแต่เป็นพวกที่ทำให้ราชบัลลังก์ฝรั่งเศสต้องสะเทือนเท่านั้น หากยังทำให้ราชบัลลังก์แห่งราชวงศ์บูร์บงสลายไปตั้งแต่ครั้งกระนั้นจนถึงปัจจุบันนี้”

จ. การเปลี่ยนจากมิสภาคเดียวมาเป็นสองสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับ 2489 นั้น ผมขอให้ผู้สนใจได้อ่านหลักฐานที่ปรากฏในคำปรารภของรัฐธรรมนูญ 2489 เสียก่อนเพื่อทราบความเป็นมาซึ่งเป็นหลักฐานเอกสารดังต่อไปนี้

“ต่อมานายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในขณะนั้นได้ปรารภกับนายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรีว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ พระมหากษัตริย์ได้พระราชทานแก่ชนชาวไทยมาแล้วเป็นปีที่ 14 ถึงแม้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักนี้ จะได้ยังความเจริญให้เกิดแก่ประเทศชาตินับเป็นอนุเคราะห์ประการ ทั้งประชาชนจะได้ทราบซึ่งถึงคุณประโยชน์ของการปกครองระบอบนี้เป็นอย่างดีแล้วก็จริง แต่เหตุการณ์บ้านเมืองก็ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมากถึงเวลาแล้วที่ควรจะได้เลิกบทเฉพาะกาลอันมีอยู่ในรัฐธรรมนูญนั้นและปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นายกรัฐมนตรีจึงนำความนั้นปรึกษาหารือกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2 พร้อมกับคณะผู้ก่อการขอพระราชทานรัฐธรรมนูญเมื่อได้ปรึกษาดังกล่าวก่อนแล้ว รัฐบาลคณะนายควง

อภัยวงศ์ จึงเสนอญัตติต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พุทธศักราช 2488 ขอให้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาค้นคว้าตรวจสอบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้สมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของบ้านเมือง และเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สภาผู้แทนราษฎรจึงตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาค้นคว้าตรวจสอบรัฐธรรมนูญตามคำเสนอข้างต้นนี้ กรรมาธิการคณะนี้ได้ทำการตลอดสมัยของรัฐบาลคณะนายควง อภัยวงศ์ คณะนายทวี บุณยเกตุ และคณะหม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช ต่อมารัฐบาลคณะหม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช ได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อรวบรวมความเห็นและเรียบเรียงบทบัญญัติขึ้นเป็นร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อกรรมการคณะนี้ทำสำเร็จเรียบร้อยแล้ว คณะรัฐมนตรี

ได้พิจารณาแก้ไขอีกชั้นหนึ่ง แล้วนำเสนอผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ประชุมปรึกษาหารือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2 และคณะผู้ก่อการขอพระราชทานรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมได้ตั้งกรรมการขึ้นพิจารณา เมื่อกรรมการได้ตรวจพิจารณาแก้ไขแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2 จึงได้เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาลงมติรับหลักการแล้ว จึงตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง

บัดนี้คณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาและแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งร่างรัฐธรรมนูญเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเป็นการสำเร็จบริบูรณ์ จึงได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เมื่อทรงพระราชวิจารณ์ถึงถ้วนทั่วกระบวนความแล้ว ทรงพระราช

ดำริเห็นว่า ประชากรของพระองค์ประกอบด้วยวุฒิ
ปรีชาในรัฐกิปาลนโยบาย สามารถจรรโลงประเทศชาติ
ของตนในอันที่จะก้าวหน้าไปสู่สากลอารยธรรมแห่ง
โลกได้โดยสวัสดิ์

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือ
กระหม่อม โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทน
ราษฎร ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ
นี้ขึ้นไว้ประสิทธิประสาทประกาศให้ใช้ตั้งแต่วันที่ 10
พฤษภาคม พุทธศักราช 2489 เป็นต้นไป”

ท่านผู้สนใจทั้งหลายที่มีใจเป็นธรรมย่อมเห็นได้
ว่า ผมและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2 เป็น
ผู้ริเริ่มเลิกบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ 10 ธ.ค. 2475
ที่ใช้มาแล้วถึงปีที่ 14 แทนที่จะนั่งเฉยปล่อยไว้ให้บท
เฉพาะกาลนั้นดำเนินต่อไปอีก 6 ปี คือครบ 20 ปี
ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมถ้ารัฐบาลได้ดำเนินการตามการ
ริเริ่มดังที่ผมกล่าวแล้ว ประเทศไทยก็มีสภาผู้แทนราษฎร
แต่สภาเดียวแต่ความก็ปรากฏชัดอยู่ว่ารัฐบาลคณะ ม.ร.ว.
เสนีย์ ปราโมช ได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อรวบรวม
ความเห็นและเรียบเรียงบทบัญญัติขึ้นเป็นร่างรัฐธรรมนูญ
สำเร็จแล้ว คณะรัฐมนตรีนำเสนอผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ซึ่งผมดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น ครั้นแล้ว
ผมจึงได้ประชุมปรึกษาหารือบุคคลต่างๆ ที่ปรากฏใน
คำปรารภ ในระหว่างนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันท
มหิดล เสด็จกลับกรุงเทพมหานครตามคำกราบบังคม
ทูลของผมและของรัฐบาล ผมจึงพ้นจากหน้าที่ผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์ แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งผมเป็นรัฐบุรุษอาวุโสโดยผมไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ
รัฐบาล ฝ่ายสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2
ซึ่ง ม.ร.ว.เสนีย์ฯ ก็เป็นอยู่ด้วยผู้หนึ่งได้เสนอญัตติขอ
แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตาม
ร่างที่รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ฯ และคณะกรรมการได้ทำขึ้น
นั้นต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อสภาพิจารณาลงมติรับ
หลักการให้มี 2 สภาแล้ว จึงตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้น
คณะหนึ่งซึ่งผมได้รับแต่งตั้งด้วยผู้หนึ่ง คณะกรรมา
ธิการได้ตกลงเลือกผมเป็นประธานและ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ฯ
เป็นเลขานุการ ผมจึงทำหน้าที่ตามที่ได้รับแต่งตั้งพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญตามที่สภาลงมติรับหลักการนั้น ใน
ระหว่างนั้นได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผมเป็น
นายกรัฐมนตรี ผมได้ดำเนินการหน้าที่ประธานคณะ

กรรมาธิการนั้นพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจนสำเร็จแล้ว
เสนอต่อสภาฯ พิจารณาเป็นการสำเร็จบริบูรณ์ จึงได้
ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายตามความที่ปรากฏนั้นแล้ว
หลักการของรัฐธรรมนูญฉบับ 2489 ได้เคารพหลัก
ประชาธิปไตยอันเป็น “สังคมสัญญา” อันศักดิ์สิทธิ์
ระหว่างพระปกเกล้าฯ ในฐานะแทนระบบสมบูรณาญา
กับปวงชนชาวไทยที่ได้อิสสรธิปไตยสมบูรณ์ ราษฎร
เป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนโดยตรงและราษฎร
เป็นผู้เลือกตั้งพวคสมาชิกโดยทางอ้อม (indirect) หรือ
การเลือกตั้ง 2 ชั้น แต่ในระยะเริ่มแรกมีบทเฉพาะกาลที่
ให้ผู้แทนราษฎรทั้งประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 ประกอบ
กันเป็นองค์การเลือกตั้ง ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับ 2489
ยังคงใช้อยู่เพียงอีก 3 ปี พวคสมาชิกก็ต้องออกไปกึ่ง
หนึ่ง ซึ่งผู้ที่จะเป็นแทนในตำแหน่งที่ว่างก็เป็นผู้ที่ราษฎร
เลือกตั้งขึ้นมา และต่อไปอีก 3 ปีพวคสมาชิกก็เป็นผู้
ที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นมาครบถ้วนบริบูรณ์

แต่เมื่อได้พิจารณาเหตุผลต่างๆ ในทางปฏิบัติ
ตามที่ผมได้กล่าวมาแล้วในข้อต่างๆ ข้างต้นนั้นประกอบ
ด้วยทางโน้มของหลายราชอาณาจักรเพื่อเหมาะสมกับ
สถานการณ์ปัจจุบันของโลกผมจึงเห็นด้วยกับองค์การ
นักศึกษาราชอาณาจักรไทยควรมีสภาผู้แทนราษฎร
แต่สภาเดียว

